

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně Daniely Zemanové, soudkyně Michaely Bejčkové a soudce Ladislava Derky v právní věci žalobce: **L. L.**, zast. Mgr. Bc. Janem Holasem, advokátem se sídlem Aloise Krále 2640/10, Prostějov, proti žalovanému: **Generální ředitelství cel**, se sídlem Budějovická 1387/7, Praha 4, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 2. 6. 2016, čj. 24381-2/2016-900000-304.4, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě - pobočka v Olomouci ze dne 15. 11. 2017, čj. 59 A 18/2016-42,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

III. Ustanovenému zástupci žalobce Mgr. Bc. Janu Holasovi, advokátu, **se přiznává** odměna a náhrada hotových výdajů ve výši **8 228 Kč**, která bude proplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

[1] Celní úřad pro Olomoucký kraj shledal žalobce vinným z přestupku podle § 42a odst. 2 písm. e) zákona č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích, a uložil mu pokutu ve výši 2 000 Kč. Žalobce jako řidič užil zpoplatněnou pozemní komunikaci, aniž na svém vozidle odstranil díl kupónu prokazující úhradu časového poplatku z viditelného místa na vozidle bez zbytečného odkladu poté, kdy platnost kupónu skončila. Tím porušil svou

povinnost podle § 21e odst. 1 písm. d) zákona o pozemních komunikacích. Žalovaný zamítl odvolání žalobce a potvrdil rozhodnutí celního úřadu.

[2] Žalobce podal proti rozhodnutí žalovaného správní žalobu, kterou krajský soud zamítl. Účelem přestupku podle § 42a odst. 2 písm. e) zákona o pozemních komunikacích není postihovat zneužití neplatné dálniční známky, ale zjednodušení kontroly úhrady časového poplatku při provozu na pozemní komunikaci. Odpovědnosti za tento přestupek se řidič nezbaví tím, že měl v době silniční kontroly uhrazen časový poplatek za aktuální období, ani tím, že přepravuje těžce zdravotně postižené osoby a je tedy osvobozen od zpoplatnění podle § 20a odst. 1 písm. h) zákona o pozemních komunikacích. Správní orgány zároveň neměly povinnost poučit žalobce o možnosti podat proti rozhodnutí žalovaného žalobu. V této souvislosti odkázal krajský soud na rozsudek NSS ze dne 27. 6. 2005, sp. zn.. 5 As 10/2004, a usnesení Ústavního soudu ze dne 9. 2. 2006, sp. zn. III. ÚS 561/05. Námitkou, že ve výroku rozhodnutí chybí datum, kdy skončila platnost kupónu, se krajský soud nezabýval, neboť jí žalobce uplatnil opožděně.

II. Obsah kasační stížnosti a vyjádření žalovaného

[3] Žalobce (dále jen „stěžovatel“) napadl rozsudek krajského soudu kasační stížností z důvodu podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. a navrhl, aby NSS napadený rozsudek zrušil a věc vrátil soudu k dalšímu řízení.

[4] Stěžovatel setrval na svých žalobních námitkách. Krajský soud podle něj nesprávně posoudil otázku naplnění znaků skutkové podstaty přestupku, který je stěžovateli dáván za vinu. Odpovědnost za přestupek podle § 42a odst. 2 písm. e) není dána v případě, že je řidič vozidla od poplatku osvobozen podle § 20a odst. 1 písm. h) zákona o pozemních komunikacích. Správní orgány i krajský soud se nedostatečně zabývaly posouzením materiální stránky přestupku a přistoupily k ní příliš formalisticky.

[5] Stěžovatel je nadále přesvědčen, že správní orgány měly povinnost jej poučit o možnosti podat správní žalobu. Ačkoliv tato povinnost neplyne přímo ze zákona, lze podle stěžovatele dovodit z § 4 odst. 2 a odst. 4 s. ř. Stěžovatel následně v doplnění kasační stížnosti uvedl, že judikatura, na kterou krajský soud v této otázce odkázal, se vztahuje ke starému správnímu řádu a na případ stěžovatele nelze její závěry aplikovat.

[6] Krajský soud nesprávně posoudil i námitku o nedostatcích ve výroku správního rozhodnutí. Podle stěžovatele totiž bez uvedení přesného dne skončení platnosti kupónu není možné dospět k závěru, že kupón nebyl odstraněn bez zbytečného odkladu po skončení jeho platnosti. Takto zásadní skutečnost jsou správní orgány povinny uvést přímo ve výroku, jinak je jejich rozhodnutí nepřezkoumatelné. K takové vadě měl krajský soud přihlédnout z úřední povinnosti bez ohledu na to, zda byla žalobní námitka opožděná či ne.

[7] Žalovaný se ve svém vyjádření ztotožnil s napadeným rozsudkem a navrhl, aby NSS kasační stížnost zamítl. Při silniční kontrole se nejprve zjišťuje, zda je na vozidle umístěna dálniční známka, a následně, zda je platná. Nejčastěji se kontrola provádí vizuálně pomocí dalekohledu. Stěžovatel byl zastaven proto, že kupón, který měl vylepen na skle, byl z roku 2014. Kontrola proběhla v roce 2016 – kupón byl proto vizuálně odlišný, což

vzbudilo u hlídky podezření, jež se následně ukázalo jako odůvodněné. Při kontrole není možné, aby správní orgány zjišťovaly, zda je řidič od placení časového poplatku osvobozen. Je nutné odlišovat povinnost mít uhrazený časový poplatek při užití zpoplatněné komunikace a povinnost odstranit neplatný kupón.

[8] K poučovací povinnosti žalovaný zopakoval, že mu ji zákon neukládá. Námitku o vadách výroku uplatnil stěžovatel opožděně. Neuvedení přesného data, kdy skončila platnost kuponu, není vadou, pro kterou by měl krajský soud zrušit rozhodnutí z úřední povinnosti. Navíc je ze zjištěného skutkového stavu zřejmé, že stěžovatel měl vylepený kupon z roku 2014, což znamená, že jeho platnost uplynula nejpozději dnem 31. 1. 2015. Přestupek spáchal stěžovatel dne 2. 2. 2016; mezi skončením platnosti kuponu a spácháním přestupku proto uplynul nejméně rok.

III. Posouzení Nejvyšším správním soudem

[9] Kasační stížnost je podle § 102 a násl. s. ř. s. přípustná, splňuje zákonné náležitosti podle § 106 odst. 1 s. ř. s., a stěžovatel je zastoupen advokátem (§ 105 odst. 2 s. ř. s.). NSS proto přezkoumal napadený rozsudek v souladu s § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s., vázán rozsahem a důvody, které stěžovatel uplatnil v kasační stížnosti.

[10] Mezi účastníky není sporný skutkový stav, podle kterého byl stěžovatel dne 2. 2. 2016 zastaven hlídkou na zpoplatněné pozemní komunikaci a v době kontroly měl na viditelné části vozidla vylepen kupón prokazující úhradu časového poplatku za rok 2014. Stěžovatel ovšem namítá, že krajský soud i správní orgány nesprávně posoudily materiální stránku přestupku podle § 42a odst. 2 písm. e) zákona o pozemních komunikacích. Podle stěžovatele nelze tento přestupek spáchat, je-li řidič osvobozen od zpoplatnění při užívání komunikace.

[11] Ustanovení § 42a odst. 2 písm. e) zákona o pozemních komunikacích stanoví, že se řidič vozidla v systému časového zpoplatnění dopustí přestupku tím, že v rozporu s § 21e zákona o pozemních komunikacích *neodstraní díl kupónu prokazující úhradu časového poplatku z viditelného místa ve vozidle bez zbytečného odkladu po skončení platnosti tohoto kupónu*. Skutková podstata přestupku koresponduje s povinností řidiče podle § 21e odst. 1 písm. d) zákona o pozemních komunikacích, který stanoví, že řidič vozidla v systému časového zpoplatnění je povinen *odstranit díl kupónu prokazujícího úhradu časového poplatku na viditelném místě ve vozidle, jakmile jeho platnost skončila.*

[12] Osvobození od zpoplatnění upravuje § 20a zákona o pozemních komunikacích. Ten v odst. 1 písm. h) stanoví, že *zpoplatnění nepodléhá užití zpoplatněné pozemní komunikace silničním motorovým vozidlem přepravujícím těžce zdravotně postižené občany, kteří jsou podle zvláštního právního předpisu držiteli průkazu ZTP, s výjimkou postižených úplnou nebo praktickou hluchotou, nebo průkazu ZTP/P, pokud držitelem silničního motorového vozidla je postižená osoba sama nebo osoba jí blízká.*

[13] NSS souhlasí s krajským soudem, že stěžovatel dostatečně nerozlišuje jednotlivé přestupky, kterých se může dopustit řidič vozidla v systému časového zpoplatnění. Užívá-li řidič vozidlo způsobem osvobozeným od zpoplatnění, je logické, že nemá povinnost

uhradit časový poplatek a umístit je na viditelné místo vozidla [§ 21e odst. 1 písm. a) zákona o pozemních komunikacích], vyznačit údaj o registrační značce vozidla na kupónu [§ 21e odst. 1 písm. b) zákona o pozemních komunikacích], ani na požádání předložit ke kontrole díl kupónu prokazujícího úhradu časového poplatku [§ 21e odst. 1 písm. c) zákona o pozemních komunikacích]. Všechny tyto povinnosti totiž vyplývají ze základní povinnosti řidiče mít při užívání zpoplatněné pozemní komunikace uhrazený časový poplatek a týkají se platného kupónu prokazujícího úhradu časového poplatku za aktuální období. Povinnost řidiče odstranit neplatný kupón prokazující úhradu časového poplatku [§ 21e odst. 1 písm. d) zákona o pozemní komunikaci] ovšem nemíří na kupón týkající se aktuálního období, ale naopak na kupóny již neplatné. Důvodem této povinnosti je, jak správně uvedl krajský soud, zjednodušení kontroly plnění povinností týkajících se aktuálního časového období. NSS je přesvědčen, že takovou povinnost má i řidič, který v jednom období měl uhrazený časový poplatek a vylepený příslušný kupón, a následně po skončení platnosti kupónu užíval vozidlo způsobem osvobozeným od zpoplatnění podle § 20a odst. 1 písm. h) zákona o pozemních komunikacích. I po takovém řidiči může stát legitimně požadovat, aby odstranil již neúčinný kupón, a umožnil tak efektivnější kontrolu všech řidičů účastnících se provozu na zpoplatněné pozemní komunikaci. Krajský soud posoudil shodnou žalobní námitku správně.

[14] Stěžovatel dále namítal, že správní orgány měly povinnost jej poučit o možnosti podat proti rozhodnutí správní žalobu. S tímto názorem NSS nesouhlasí. Krajský soud v této otázce správně uvedl, že zákon nestanoví správním orgánům povinnost poučovat o možnosti podat proti rozhodnutí správní žalobu, a případně odkázal na judikaturu NSS a Ústavního soudu. Soudní přezkum správních rozhodnutí totiž není pokračováním správního řízení, ale představuje nezávislé stádium upravené jiným procesním předpisem (srov. krajským soudem citovaný rozsudek NSS čj. 5 As 10/2004-32 a usnesení Ústavního soudu sp. zn. III. ÚS 561/2005). Na těchto závěrech nemění nic skutečnost, že je NSS a Ústavní soud vyslovily za účinnosti starého správního řádu. Jedná se totiž o závěry obecné, na kterých přijetí nového správního řádu nic nezměnilo, a NSS na nich ve své rozhodovací praxi setrval i po účinnosti nového správního řádu (srov. např. rozsudky NSS ze dne 1. 2. 2006, čj. 1 As 35/2005-61, ze dne 26. 8. 2010, čj. 4 Ads 90/2010-49, ze dne 22. 7. 2014, čj. 9 Ads 164/2014-27, a ze dne 15. 10. 2015, čj. 1 Azs 214/2015-30). Ani tato námitka proto není důvodná.

[15] Poslední kasační námitka se týká opožděně uplatněného žalobního bodu, ve kterém stěžovatel namítal, že správní orgány pochybily, pokud ve výroku rozhodnutí neuvedly přesný den skončení platnosti kupónu. Stěžovatel nezpochybňuje, že žalobní bod uplatnil opožděně, ale má zato, že se jedná o vadu, ke které měl soud přihlížet z úřední povinnosti.

[16] K tomu NSS uvádí, že krajský (městský) soud přezkoumává správní rozhodnutí v mezích žalobních bodů (§ 75 odst. 2 s. ř. s.). Průlom do tohoto projevu dispoziční zásady představují některé případy vad, ke kterým správní soudy musí přihlédnout z úřední povinnosti (srov. usnesení rozšířeného senátu NSS ze dne 8. 3. 2011, čj. 7 Azs 79/2009-84, č. 2288/2011 Sb. NSS). O takovou situaci se ale v případě stěžovatele nejedná.

[17] Náležitostmi výroku rozhodnutí o přestupku (či jiných správních deliktech) se NSS zabýval opakovaně. Z této konstantní judikatury plyne závěr, že popis spáchaného skutku

pokračování

ve výroku rozhodnutí musí být dostatečně podrobný, aby nemohl být zaměněn s jiným skutkem. Neuvede-li správní orgán takové náležitosti do výroku rozhodnutí, poruší podstatně ustanovení o řízení. Tuto vadu však musí žalobce vždy namítat a nejedná se o vadu, ke které by krajský (městský) soud přihlížel z úřední povinnosti (srov. usnesení rozšířeného senátu NSS ze dne 15. 1. 2008, čj. 2 As 34/2006-73, č. 1546/2008 Sb. NSS, a ze dne 31. 10. 2017, čj. 4 As 165/2016-46, č. 3656/2018 Sb. NSS). NSS se proto nezabýval otázkou, zda měl správní orgán povinnost do výroku rozhodnutí uvést konkrétní den skončení platnosti kupónu, neboť tuto žalobní námitku uplatnil stěžovatel opožděně a zároveň se nejedná o vadu, ke které by bylo třeba přihlížet z úřední povinnosti.

IV. Závěr a náklady řízení

[18] NSS kasačním námitkám nepřisvědčil, proto kasační stížnost podle § 110 odst. 1 věty poslední s. ř. s. zamítl.

[19] Výrok o náhradě nákladů řízení se opírají o § 60 odst. 1 větu první s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatel v soudním řízení úspěch neměl, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalovanému, která by jinak měl právo na náhradu nákladů řízení, nevznikly v řízení žádné náklady nad rámec jeho úřední povinnosti. Z těchto důvodů NSS rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

[20] Vzhledem k tomu, že krajský soud ustanovil stěžovateli pro celé řízení zástupce, přiznal NSS výrokem III. ustanovenému zástupci stěžovatele za řízení o kasační stížnosti odměnu. Ta se skládá z dvou úkonů právní služby (kasační stížnost a porada s klientem přesahující jednu hodinu) podle § 11 odst. 1 písm. d) a c) advokátního tarifu, ve výši 3 100 Kč za každý úkon (srov. § 9 odst. 4, § 7 bod 5 advokátního tarifu) a náhradu hotových výdajů za tyto dva úkony v celkové výši 600 Kč (§ 13 odst. 3 advokátního tarifu), celkem tedy 6 800 Kč; tuto částku je nutné dále zvýšit o 21% sazbu DPH, které je advokátní kancelář, jíž je zástupce zaměstnancem, plátcem. Tato odměna bude vyplacena z účtu NSS ve lhůtě 30 dní od právní moci tohoto rozsudku.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 26. září 2018

Daniela Zemanová
předsedkyně senátu